

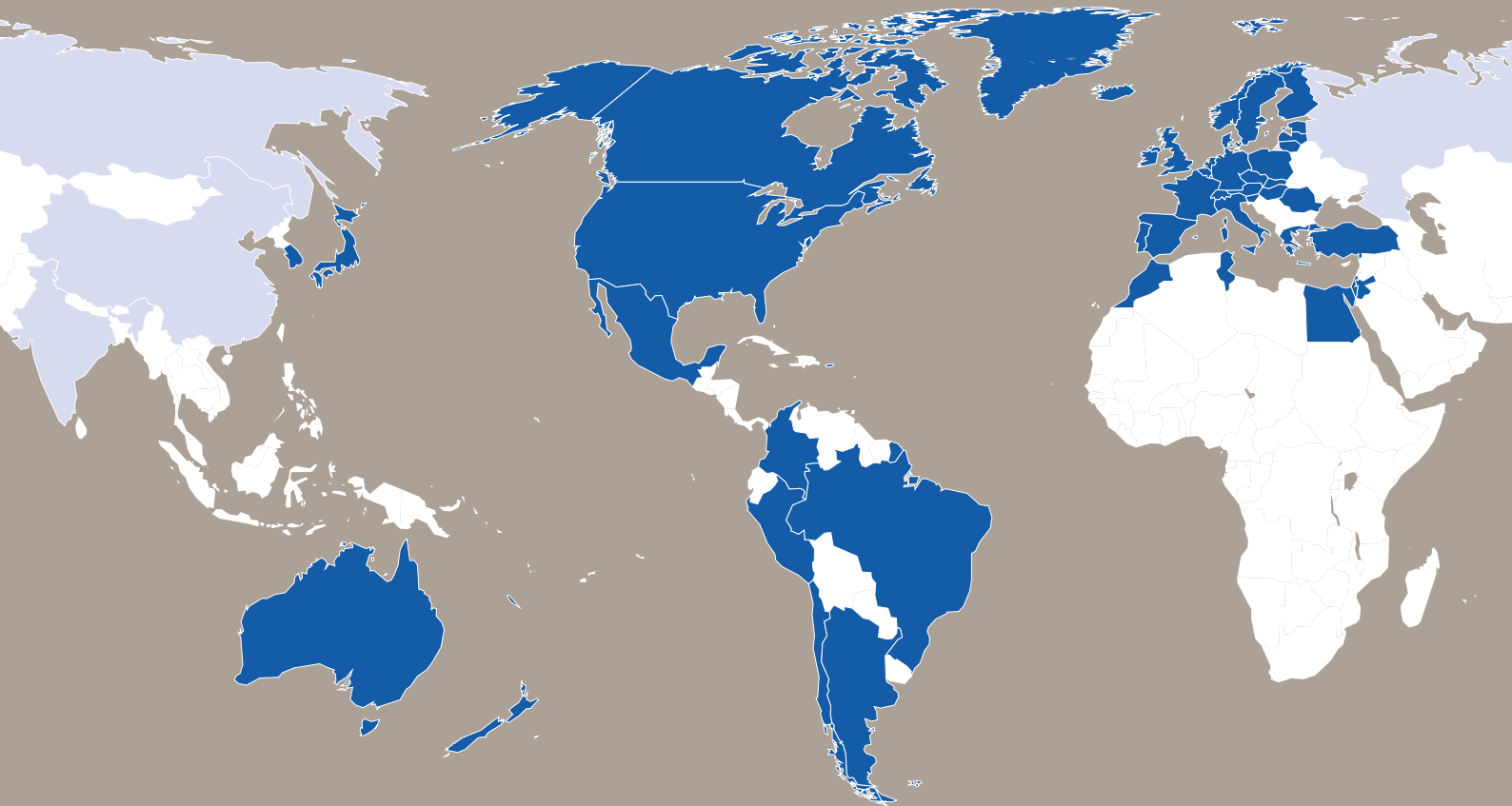

ÅRSRAPPORT
2012/2013

OECDs **RETNINGSLINJER**
FOR FLERNASJONALE SELSKAPER

NORGES
KONTAKTPUNKT

45 land har vedtatt å følge OECDs retningslinjer og er dermed forpliktet til å opprette et nasjonalt kontaktpunkt.

- **Land med kontaktpunkt:** Argentina, Australia, Østerrike, Belgia, Brasil, Canada, Chile, Colombia, Tsjekkia, Danmark, Egypt, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Hellas, Ungarn, Island, Irland, Israel, Italia, Japan, Jordan, Latvia, Litauen, Luxembourg, Mexico, Marokko, Nederland, New Zealand, Norge, Peru, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Sør-Korea, Spania, Sverige, Sveits, Tunisia, Tyrkia, Storbritannia og USA
- **Observatørland:** India, Kina og Russland

Kartet er kun veiledende og tar ikke stilling til territoriell status eller suverenitet.

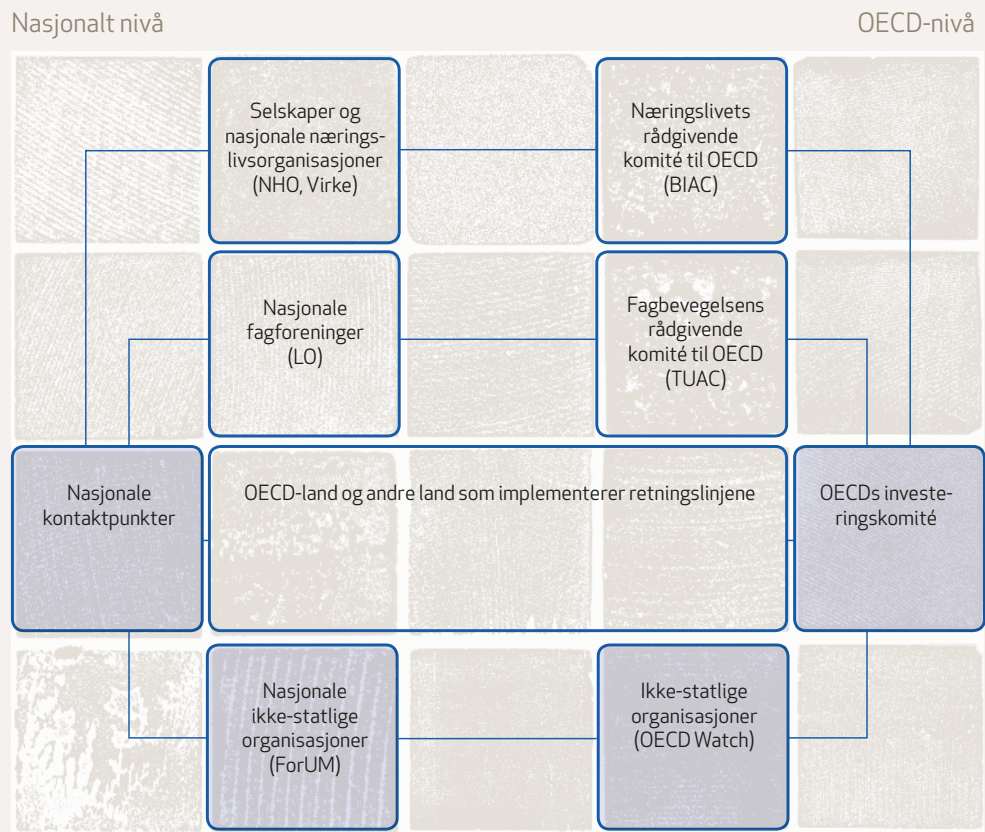
Hva er OECD?

Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) ble grunnlagt i 1961 og består av 34 land på alle kontinenter. Medlemslandene er forpliktet til demokrati og markedsøkonomi. Organisasjonen er et forum for erfaringsutveksling mellom stater ved analytiske studier og frivillig koordinering av medlemslandenes politikk. OECD er en av verdens største og mest pålitelige kilder for komparative statistiske, økonomiske og sosiale data. PISAundersøkelsene om skoleprestasjoner og de økonomiske landprognosene er to eksempler. OECD har de siste årene fått flere nye medlemmer. Chile, Estland, Israel og Slovenia kom med i 2010. I tillegg er det utstrakt samarbeid med andre land som Brasil, India, Indonesia, Kina, Russland og Sør-Afrika.

Hva er OECDs retningslinjer?

OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper er anbefalinger fra regjeringer til bedrifter med internasjonal virksomhet, herunder egen produksjon, handel og investeringer. Retningslinjene gir prinsipper og standarder for god forretningsskikk i samsvar med gjeldende lover og internasjonalt anerkjente standarder. De dekker alt fra offentliggjøring av opplysninger, menneskerettigheter, sysselsetting, miljøvern, bestiktelser og pengeutpressing, forbrukerinteresser, vitenskap og teknologi til konkurranse og beskatning. Alle OECD-land og andre land som frivillig slutter seg til OECDs retningslinjer er folkerettslig forpliktet til å etablere et nasjonalt kontaktpunkt for å fremme retningslinjene, behandle spørsmål og henvendelser om dem og bidra til å løse klager knyttet til hvordan bedrifter etterlever retningslinjene. Retningslinjene inneholder veiledende prosedyrer for hvordan kontaktpunktene skal opptre.

Hvem jobber med OECDs retningslinjer?

OECDs retningslinjer i korte trekk

OECDs retningslinjer ble lansert i 1976, og sist oppdatert i mai 2011. Menneskerettighetskapittelet reflekterer FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter fra 2011. Retningslinjene er også i tråd med andre retningslinjer for ansvarlig næringsliv, som for eksempel FNs Global Compact og ISO 26000.

Overordnede retningslinjer. Selskaper forventes å opptre i tråd med lover og normer lokalt, samt å vurdere, forebygge og håndtere brudd på menneskerettigheter og arbeidsrettigheter, miljøskader og bestikkelser som følge av egen virksomhet og i leveransekjeden.

Offentliggjøring av opplysninger. Selskaper forventes jevnlig å offentliggjøre informasjon om drift og resultater, samt å vise at de tar ansvar for temaene i OECDs retningslinjer i tråd med de høyeste tilgjengelige standardene for åpenhet og rapportering.

Menneskerettighetene. Staten har ansvaret for å beskytte og håndheve menneskerettighetene. Selskaper forventes å respektere menneskerettighetene, og å forebygge risiko for brudd og håndtere faktiske brudd på menneskerettighetene i egen virksomhet og i leveransekjeden gjennom aktsomhetsvurderinger.

Syssetting. Selskaper forventes å respektere arbeidstakers rettigheter, samarbeide med de ansattes representanter, motarbeide diskriminering og bidra til avskaffelse av barnarbeid og tvangsarbeid.

Miljøvern. Selskaper forventes å forebygge, håndtere og redusere negative miljøkonsekvenser av virksomheten, blant annet gjennom miljøstyringssystemer. Dette er et ansvar, men også en forretningsmulighet.

Bestikkelser og pengeutpressing. Selskaper er viktige aktører i kampen mot korrupsjon gjennom programmer og tiltak for internkontroll med sikte på å forebygge og avdekke bestikkelser.

Forbrukerinteresser. Selskaper forventes å utvise god markedsførings- og reklameskikk, og sikre at varer og tjenester som tilbys er trygge og av god kvalitet.

Vitenskap og teknologi. Gjennom overføring av nye teknologiske løsninger mellom land bidrar selskaper til økonomisk og sosial utvikling. Selskaper spiller også en viktig rolle i å utvikle samfunnets evne til nyskaping.

Konkurranse. Hensikten med et lands konkurranselovgivning er å bidra til velfungerende markeder som fremmer velferd og økonomisk vekst. Selskaper forventes å opptre i samsvar med slik lovgivning og avstå fra konkurransebegrensende aktiviteter.

Beskatning. Selskaper forventes å bidra til vertslandets økonomi gjennom blant annet å betale skatt i tide og å unngå å flytte inntekter fra en del av konsernet til et annet for å oppnå urettmessige skattefordeler.

A. NORGES OECD KONTAKTPUNKT

Det nasjonale kontaktpunktet skal «være sammensatt og organisert på en slik måte at det har reelt grunnlag for å kunne håndtere de mange ulike saksområdene som omfattes av retningslinjene, og er i stand til å opptre upartisk og samtidig tilstrekkelig ansvarlig overfor den tilsluttede regjeringen». (VEILEDNING OM PROSEDYRER, I.A.1)

Det norske kontaktpunktet ble omorganisert i 2010, og har siden 1. mars 2011 vært faglig uavhengig av regjeringen. Kontaktpunktet består av et utvalg på fire ekspertmedlemmer. Utenriksdepartementet (UD) og Nærings- og handelsdepartementet (NHD) utnevner ekspertmedlemmene basert på anbefalinger fra næringslivet (NHO), sivilsamfunnet (ForUM) og fagbevegelsen (LO). Kontaktpunktet har et sekretariat rekruttert av UD. Ekspertmedlemmene vurderer klager basert på materiale utarbeidet av sekretariatet. Å gjøre OECDs retningslinjer og kontaktpunktsordningen kjent er også en viktig del av mandatet.

Alle medlemmene i kontaktpunktet har skrevet under på en erklæring om åpenhet, konfidensialitet, selvplagte handelsrestriksjoner og upartiskhet. Kontaktpunktet er finansiert av og rapporterer administrativt til Utenriksdepartementet. Som et offentlig finansiert og administrert organ følger kontaktpunktet relevante norske lover og reguleringer, som offentleglova og forvaltningsloven. Kontaktpunktets sekretariat møter i regjeringens konsultasjonsorgan for samfunnsansvar, KOMpakt. Kontaktpunktet rapporterer også på eget initiativ til Stortinget.

Kontaktpunktet har et årlig budsjett på fire millioner kroner. Budsjettet dekker lønn til sekretariatet, honorar til ekspertutvalget, reiser, konsulenttjenester, faktainnhenting knyttet til klagesaker og informasjonsarbeid, samt administrative kostnader som husleie. Lederen for kontaktpunktet får en godtgjørelse på 120.000 kroner i året, mens de øvrige medlemmene årlig får 75.000 kroner hver. I 2012 ble 99 prosent av budsjettet brukt.

Opprettelsen av et nytt kontaktpunkt

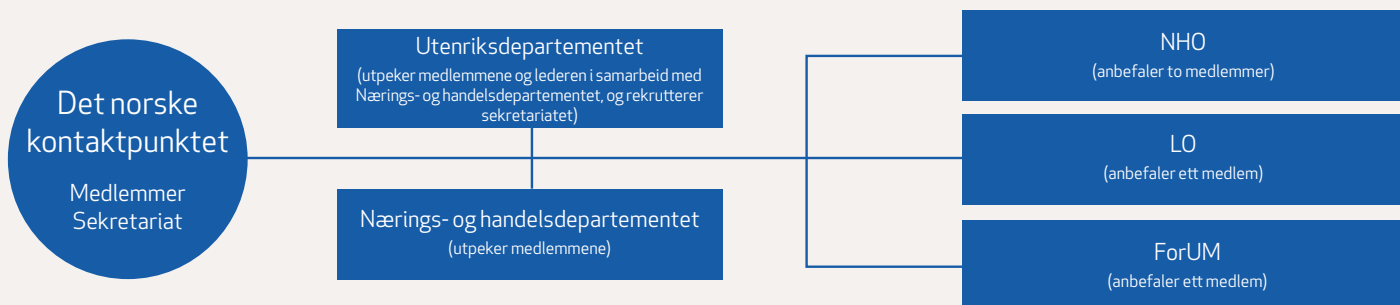
Regjeringen besluttet å styrke kontaktpunktet gjennom en omorganisering i 2010 for å imøtekomme sivilt samfunns ønske om en mer effektiv og uavhengig klagemekanisme. Endringene i kontaktpunktets sammensetning, administrasjon og budsjett tok utgangspunkt i stortingsmeldingen «Næringslivets samfunnsansvar i en global økonomi» (St. meld. nr. 10, 2008-09).

Begrunnelsen for omstruktureringen var at den forrige modellen hadde flere iboende svakheter, som at kontaktpunktet ble

Fra venstre: Leder Hans Petter Graver, dekan og jusprofessor ved Universitetet i Oslo, Gro Granden, spesialrådgiver LO, Elin M. Myrmel-Johansen, informasjonssjef Storebrand og Jan Erik Korssjøn, tidligere adm. dir. Kongsberg Gruppen og foreleser ved Buskerud Høyskole og Universitetet for miljø og biovitenskap. Foto: Anita Arntzen

oppfattet som dominert av myndighetsinteresser, utnevning av medlemmer i kontaktpunktet ble gjort på grunnlag av stilling, for lite ressurser og mangel på representanter som talte sivilsamfunnets sak. Overgangen inkluderte en omfattende høringsprosess med bidrag fra blant andre OECD Watch, de britiske og nederlandske kontaktpunktene, FNs Spesialrepresentant for næringsliv og menneskerettigheter, professor John Ruggie, samt sentrale interessenter, som fagforbund, sivilt samfunn, næringsliv, academia og offentlige institusjoner.

Medlemmer av det norske kontaktpunktet blir utnevnt av Utenriksdepartementet og Nærings- og Handelsdepartementet etter anbefalinger fra NHO, LO og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM).

Kriterier for ikke-rettslige klageordninger

Nasjonale OECD kontaktpunkter skal i tråd med OECDs retningslinjer søke å:

- Etterleve kriterier for klageordninger for ansvarlig næringsliv fra OECD og FN
- Gjøre retningslinjene kjent og tilgjengelig
- Svare på henvendelser fra næringslivet, arbeidstakerorganisasjoner, sivilt samfunn og andre interesserte parter
- Behandle og bidra til å løse konkrete saker som oppstår vedrørende brudd på retningslinjene, og offentliggjøre en slutterklæring om klagen der dialog eller mekling ikke er mulig
- Rapportere årlig til OECDs investeringskomité
- Dele erfaringer og diskutere saker og god praksis med kontaktpunkter i andre land

OECDs kjernekrterier for kontaktpunktene

Synlighet. De tilsluttede regjeringene skal informere næringslivet, arbeidstakerorganisasjoner, NGOer og andre interessenter om det nasjonale kontaktpunktet. Regjeringene forventes å offentliggjøre informasjon om sitt kontaktpunkt og aktivt gjøre retningslinjene kjent (for eksempel gjennom å arrangere seminarer og møter som kan gjøres i samarbeid med ulike interessenter).

Tilgjengelighet. At kontaktpunktene er lett tilgjengelig er viktig for at de skal fungere effektivt. Kontaktpunktene besvarer alle legitime forespørsler om informasjon og håndterer også klagesaker effektivt og innen rimelig tid.

Åpenhet. Åpenhet bidrar til at kontaktpunktet oppfattes som ansvarlig og tillitvekkende. Det skal være åpenhet rundt kontaktpunktets aktiviteter, men kontaktpunktet kan treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at forhandlinger er fortrolige i klagesaker.

Ansvarlighet. En mer aktiv rolle når det gjelder å styrke retningslinjene - og den muligheten de rommer for å få hjelp til å håndtere vanskelige saker mellom selskapene og samfunnene der de driver virksomhet - vil bidra til at de nasjonale kontaktpunktene virksomhet får offentlig oppmerksomhet. På nasjonalt plan vil også nasjonalforsamlingene kunne ha en rolle å spille. Kontaktpunktene årsrapporter og faste møter innebærer en anledning til å utveksle erfaring og stimulere kontaktpunktene til å følge «beste praksis». Investeringskomiteen skal også holde meningsutvekslinger der det kan utveksles erfaring og resultatet av kontaktpunktene virksomhet kan evalueres.

FNs Veiledende Prinsipers effektivitets-kriterier for ikke-rettslige klageordninger

En ikke-rettslig klagemekanisme, statlig eller ikke-statlig, skal være:

Legitim. Tillitsskapende for målgruppene for klageordningen og ta ansvar for rettskaffen saksbehandling.

Tilgjengelig. Kjent for alle i målgruppen for klageordningen og gi adekvat støtte til dem som kan støte på særlige hindringer i å nå frem.

Forutsigbar. Gi en klar og tilgjengelig prosedyre med tidsanslag for hvert stadium, klarhet om ulike typer saksbehandling og mulige utfall, samt om metoder for å overvåke gjennomføring.

Rettferdig. Søke å sikre at krenkede parter har rimelig tilgang til informasjon, råd og ekspertise for å delta i klagen basert på rettskaffenhet, informasjon og respekt.

Åpen. Informere partene i en klage om saksfremgang og gi nok informasjon om resultater til å bygge tillit til at klageordningen er effektiv og kan ivareta fellesskapsinteresser.

Rettingforenlig. Sikre at utfallet og botemiddelet er forenlig med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter.

En kilde til kontinuerlig læring. Trekke på relevante tiltak for å identifisere informasjonskilder for å forbedre ordningen og hindre fremtidige klager og skader.

Basert på engasjement og dialog. Konsultere med dem som ordningen er tiltenkt om sin organisering og sine prestasjoner, og fokusere på dialog som virkemiddel for å håndtere og løse klager.

B. INFORMASJONSARBEID

«Det nasjonale kontaktpunktet skal gjøre retningslinjene kjent og tilgjengelig på hensiktsmessige måter (...) øke bevisstheten om retningslinjene og hvordan de skal gjennomføres (...) og (...) svare på henvendelser om retningslinjene». (VEILEDNING OM PROSEDYRER, I. B. 1-3)

Kommunikasjonsplan

Det norske kontaktpunktets kommunikasjonsplan skisserer kontaktpunktets visjon, mandat, kjernekrav, interessenter, strategiske mål og hovedbudskap. Alle kommunikasjonsmålene er knyttet til tre strategiske hovedmål, for eksempel:

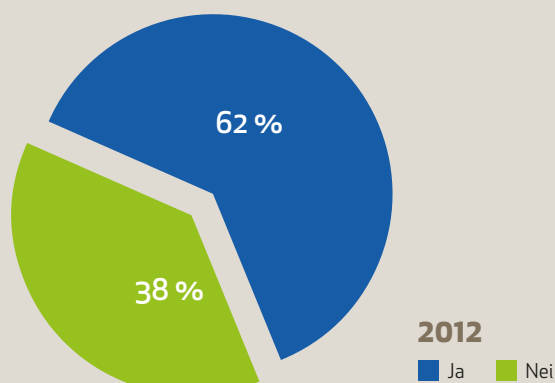
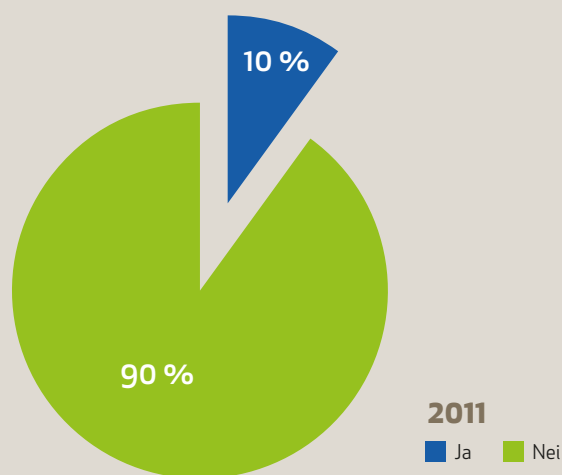
1. Kontaktpunktet behandler klager der norske selskaper med internasjonal virksomhet er involvert i påståtte brudd på OECDs retningslinjer på en upartisk, forutsigbar og rettferdig måte i overensstemmelse med retningslinjene. Kommunikasjonsmål: Saksbehandlingsrutiner, første vurderinger og slutterklæringer i klagesaker er publisert på nettsidene våre.
2. Gjøre OECDs retningslinjer kjent blant sentrale interessenter, som store og mellomstore selskaper, samt blant mulige innklagere. Kommunikasjonsmål: Kontaktpunktet dokumenterer kjennskap til OECDs retningslinjer gjennom årlige undersøkelser, har en lett tilgjengelig nettside, svarer på alle legitime forespørsler om informasjon innen rimelig tid og presenterer retningslinjene og kontaktpunktet på seminarer arrangert av viktige interessenter.
3. Samarbeider med andre kontaktpunkter og med OECDs investeringskomité for å bidra til mer effektiv implementering av retningslinjene, og for å nå målet om at kontaktpunktene fungerer og behandler saker tilnærmet likt. Kommunikasjonsmål: Kontaktpunktet deler all informasjonsmaterieell med andre kontaktpunkter og med OECDs investeringskomité. Kontaktpunktet bidrar til regionale og fagspesifikke seminarer med andre kontaktpunkter og viktige interessenter.

Norges OECD kontaktpunkt sender pressemedlinger om avsluttede saker.

Økt kjennskap til OECDs retningslinjer

Kontaktpunktet gjennomfører årlig en undersøkelse blant 600 selskaper om kjennskap til OECDs retningslinjer og om klageordningen. Om lag halvparten av selskapene oppga både i 2011 og 2012 å ha internasjonal virksomhet i form av produksjon, handel og investeringer. I 2012 kjente seks av ti til OECDs retningslinjer, mot én av ti i 2011. Av de med internasjonal virksomhet hadde 51 prosent hørt om retningslinjene, ti prosent hadde satt seg noe inn i dem og én prosent kjente dem godt i 2012.

Møter og nettverk

Det norske kontaktpunktet organiserer og deltar aktivt på møter, seminarer og konferanser for å øke kjennskap til retningslinjene. I 2012/2013 var kontaktpunktet medarrangør for tre seminarer i Brasilia, Oslo og Santiago de Chile.

I tillegg presenterte kontaktpunktet og sekretariatet retningslinjene og det norske kontaktpunktets saker på en rekke seminarer og konferanser organisert av andre, blant annet på en EU-workshop om nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner i Berlin, EUs ekspertkonferanse om næringsliv og menneskerettigheter i København, FNs

Forum for næringsliv og menneskerettigheter i Genève, World Legal Forums og Harvard universitetets «Resolving Company-Community Conflicts» i Haag, Sametingets seminar om mineralutvinning i Karasjok, Institute on Business and Human Rights og det britiske kontaktpunktets seminar om OECDs kontaktpunkter og utvinningsindustrien i London, Singapore University Summer institute on Business and human rights, Nærings- og handelsdepartementets konferanse «CSR - a driver of innovation and competitiveness in the Nordic region»; Trondheim og på videolink til Dansk Erhverv og ILO-ITC, Roma. Kontaktpunktet hadde også en rekke møter med viktige interessenter.

Sekretariatsleder fra 1. mars 2011 til 1. juni 2013, Hege Røttingen, presenterte kontaktpunktet på FNs første Global Forum on Business and Human Rights i Genève i desember 2012.

<http://bit.ly/11ZSWAI>

Kontaktpunktet inviterte partene i Cermaq-saken til å presentere sin fellesekklæring på kontaktpunktets årsmøte i Paris i juni 2012. Partene presenterte også fellesekklæringen i Santiago de Chile i november.

Nestleder i kontaktpunktet, Elin M. Myrmed-Johansen, debatterte næringsliv og menneskerettigheter på Utenriksdepartementets internasjonale CSR-konferanse i november 2012.

Samarbeid med GIEK og andre offentlige etater

I stortingsmeldingen om samfunnsansvar i en global økonomi [nr. 10 (2008-09)], uttalte regjeringen at den «vil arbeide for å øke kunnskap og veiledning om retningslinjene, blant annet gjennom kontaktpunktet og virkemiddelapparatet.» I denne sammenheng er Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) én av flere sentrale institusjoner kontaktpunktet har tett kontakt med.

Kontaktpunktet har vurdert standarder og praksis GIEK benytter når de gjør risikoanalyser av miljøvern og menneskerettigheter i prosjektene de vurderer å gi lånegaranti til, utvekslet synspunkter om god praksis og metoder og delt erfaringer og råd i saker der GIEK har vurdert lignende problemerstillinger eller sektorer. GIEK har informert sine eksportører om retningslinjene, det norske kontaktpunktet og klageordningen, samt arbeidet for å

inkludere en henvisning til retningslinjene i OECDs «Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Diligence» i OECDs eksportkredittgruppe.

GIEK ser allerede hen til uttalelser fra kontaktpunktet når de får søknader fra bedrifter, og vil rådføre seg med kontaktpunktet dersom en klage skulle bli reist mot en bedrift eller et prosjekt GIEK vurderer. Kontaktpunktet har også innledet, og vil fortsette å styrke samarbeidet med andre offentlige institusjoner for å fremme retningslinjene, for eksempel Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland, Eksportkreditt, Norfund, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet.

C. PROAKTIV AGENDA

«I samsvar med Investeringskomiteens proaktive arbeid skal det nasjonale kontaktpunktet opprettholde jevnlig kontakt, også i form av møter, med partene i arbeidslivet og andre interessenter a) for å vurdere aktuelle trender og nye metoder med hensyn til ansvarlig forretningspraksis, b) for å støtte opp om de positive bidrag som selskaper kan gi til økonomisk, sosial og miljømessig framgang, c) der det er hensiktsmessig, for å delta i samarbeidstiltak med sikte på å kartlegge og håndtere risiko for negative konsekvenser knyttet til bestemte varer, regioner, sektorer eller næringer.» (KOMMENTAR TIL PROSEDYRENE, PARA. 18)

Dialog med interessenter, inkludert urfolk, er et hovedtema i OECDs såkalte proaktive agenda. Foto: Plan Norge

OECDs Investeringskomité «proaktive agenda» inkluderer å utvikle veiledning for å hjelpe bedrifter med å håndtere risiko for negativ påvirkning på miljø og samfunn relatert til bestemte produkter, regioner, sektorer eller bransjer. I 2012/2013 etablerte Investeringskomiteen to arbeidsgrupper for 1) interessentdialog i utvinningsindustrien, finansiert av Canada og Norge (Utenriksdepartementet) og 2) aktsomhetsvurdering i finanssektoren, finansiert av Nederland. Myndigheter, næringsliv, sivilt samfunn og fagbevegelse er med i arbeidsgruppene.

For å understøtte den proaktive agendaen prioriterer det norske kontaktpunktet å bidra til seminarer og arbeidsgrupper relatert til klagesaker kontaktpunktet har håndtert eller har til behandling, eller som er av spesiell interesse for norsk næringsliv, sivilsamfunn og fagforeninger. I 2012/2013 har kontaktpunktet:

- Deltatt i OECDs arbeidsgrupper for finanssektoren og for interessentdialog i utvinningsindustrien
- Invitert Sametinget til å foreslå kandidater til arbeidsgruppen for interessentdialog i utvinningsindustrien
- Deltatt i panel om kontaktpunktenes rolle i utvinningsindustrien på et seminar organisert av Institute for Human Rights and Business (IHRB) og Storbritannias kontaktpunkt i mars 2013. Dette var en oppfølging av et arrangement som det norske kontaktpunktet og IHRB organiserte i London i mars 2012
- Delfinansiert et seminar om aktsomhetsvurderinger i IKTsektoren, organisert i samarbeid med IHRB, på OECDs første Global Forum for Responsible Business Conduct i Paris i juni 2013

OECD-verktøy for risikoanalyser

OECD har i tillegg til retningslinjene flere verktøy for å hjelpe selskaper med å implementere ansvarlig forretningsdrift. OECDs veiledning for risikoanalyser for samfunnsansvar i leverandørkjeden for mineraler fra konfliktrammede og høyriskoområder og OECDs risikoanalyseverktøy for flernasjonale selskaper i områder med svakt styresett, er begge lagt ut på det norske kontaktpunktets nettside og distribuert gjennom kontaktpunktets nyhetsbrev.

«Red Flags» for menneskerettighetsbrudd

RED FLAGS
LIABILITY RISKS FOR COMPANIES
OPERATING IN HIGH-RISK ZONES

I tillegg til OECDs verktøy for risikovurdering, anbefaler det norske kontaktpunktet «Red Flags», utviklet av International Alert og Fafo - Institutt for anvendte internasjonale studier. «Red Flags er et unnnværlig verktøy for å varsle selskaper om risiki som kan medvirke til alvorlige brudd på menneskerettighetene – slik at de kan endre sine planer før skade oppstår», sier professor John Ruggie, FNs spesialrepresentant for næringsliv og menneskerettigheter. www.redflags.info

D. SAMARBEID MED ANDRE KONTAKTPUNKTER

«I tillegg til å bidra til Komiteens arbeid for å styrke retningslinjenes gjennomslagskraft skal de nasjonale kontaktpunktene ta del i felles gjensidig erfaringsutveksling. De oppfordres særlig til å delta i frivillig evaluering av og tverrgående tematiske gjennomganger av andre kontaktpunkter. Slik erfaringsutveksling kan legges til møter i OECD eller foregå ved direkte samarbeid mellom kontaktpunktene». (VEILEDNING OM PROSEDYRE, KOMMENTAR I.19)

De norske og chilenske kontaktpunktene samarbeidet om et seminar i Santiago de Chile. Fra venstre: Leder i det norske kontaktpunktet, Hans Petter Graver, tidligere daglig leder for Naturvernforbundet, Jan Thomas Odegard, styreleder i Cermaq ASA, Baard Mikkelsen, tidligere leder av det chilenske kontaktpunktet, Marcelo Garcia og leder for Ecoeanos, Juan Carlos Cardenas.

Det norske kontaktpunktet bidrar til utvikling av tilnærmet lik praksis ved å dele alt informasjonsmaterieell det produserer. For å fremme åpenhet og ansvarlighet publiserer kontaktpunktet alle slutterklæringer og meklede resultater i sin helhet, inkludert faktagrunnlag, resonnement og vurdering, hver begrunnet med fotnoter for å gi tilgang til kildene vurderingene bygger på.

I 2012/13 bidro kontaktpunktet til å dele erfaringer ved å:

- Lede OECDs kontaktpunktets årsmøte i Paris i juni 2012 og delta i møter i OECDs Investeringskomité i desember 2012 og mars 2013
- Arbeide for å styrke det regionale samarbeidet ved å organisere en nordisk rundebordkonferanse i Oslo i november 2012, og ved å samarbeide med latinamerikanske kontaktpunkter om seminarer i Santiago de Chile og Brasilia i november 2012 og januar 2013
- Lede Peer Review av Japan, og forpliktet seg til Peer Review av seg selv høsten 2013
- Samarbeide med andre nasjonale kontaktpunkter og utvalgte organisasjoner om gjennomføring av retningslinjene, f.eks. i utvinningsindustri og telekommunikasjon

Samarbeid med relevante nasjonale kontaktpunkter i klagesaker er viktig for at kontaktpunktene skal fungere tilnærmet likt (funksjonell likeverdighet). I 2012/13 har det norske kontaktpunktet:

- Samarbeidet med det chilenske kontaktpunktet om en presentasjon av den meklede felleserklæringen mellom Cermaq ASA, Naturvernforbundet og Forum for utvikling og miljø (ForUM) i Santiago de Chile

- Jobbet aktivt med det svenske kontaktpunktet om klagesaken Jijnjevaerie mot Statkraft AS
- Mottatt informasjon fra, og holdt det marokkanske kontaktpunktet informert, om klagesaken Støttekomiteen for Vest-Sahara mot Sjøvik AS
- Koordinert med de nederlandske og sør-koreanske kontaktpunktene om klagesaken Posco/ABP-APG/NBIM

Det norske kontaktpunktet samarbeidet med det brasilianske og det britiske kontaktpunktet om et seminar i Brasilia 28. januar 2013. Hydro, representert av Anne-Lene Midseim, delte dilemmaer knyttet til å etablere klageordninger for lokale grupper i Brasil og andre land hvor Hydro har aktiviteter.

Peer Review

«Peer Review» er en frivillig evaluering i OECDsystemet som alle kontaktpunktene oppfordres til å gjennomføre. Målet er å identifisere god praksis og gi anbefalinger til forbedringer. Det norske kontaktpunktet vil gjennomgå en slik evaluering i oktober 2013.

En gruppe av nasjonale kontaktpunkter, med bistand fra sekretariatet til OECDs investeringskomité, skal evaluere det norske kontaktpunktet. Evalueringen koordineres av organisasjonen Shift, innleid av det norske kontaktpunktet etter offentlig anbud. Shift ledes av Caroline Rees med John Ruggie, FNs Spesialrepresentant for næringsliv og menneskerettigheter, som styreleder. Utfallet av prosessen blir en rapport om hvordan det norske kontaktpunktet behandler klager og gjør informasjonsarbeid. Rapporten utarbeides av Shift, vil bli lagt frem i OECD og deretter offentliggjort. Det norske kontaktpunktet vil bruke anbefalingene i rapporten til å forbedre seg. Hvis du ønsker mer informasjon om evalueringen, vennligst kontakt kontaktpunktets sekretariat.

Håndbok i mekling

De britiske, nederlandske og norske kontaktpunktene har alle avsluttet saker om påståtte brudd på OECDs retningslinjer ved mekling. For å bidra til å effektivisere og forbedre meklingsprosesser også i andre kontaktpunkter, har de tre fått utviklet en meklingshåndbok som ble lansert på årsmøtet for alle kontaktpunktene i Paris i juni 2012.

Det norske kontaktpunktet mener at mekling er det mest effektive virkemiddelet i behandlingen av klagesaker. Å delta i mekling er frivillig, men kontaktpunktene kan forsøke å få partene med på dialog ved å skissere fordelene:

- Deltagelse i prosessen vil gi partene større innflytelse over utfallet enn om kontaktpunktet skriver en slutterklæring
- En proaktiv holdning fra selskapet ved å engasjere seg i dialog med viktige interessenter kan bidra til merkevarebygging og godt omdømme
- Klagere kan oppnå en mer konkret forpliktelse fra selskapet om gjennomføring av retningslinjene

Norge ledet delegasjonen av nasjonale kontaktpunkter som gjennomførte «Peer Review» av det japanske kontaktpunktet i 2012.

E. SAKSBEHANDLING I KLAGESAKER

«Det nasjonale kontaktpunktet skal bidra til å løse spørsmål som oppstår i tilknytning til gjennomføringen av retningslinjene i klagesaker, på en upartisk, forutsigbar og rettferdig måte som er i samsvar med prinsippene og standardene i retningslinjene». (VEILEDNING OM PROSEDYRER I. C)

Selv om kontaktpunktene ikke er rettslige organer, kan de vurdere om bedrifter har brutt OECDs retningslinjer, samt bistå bedrifter og andre interessenter i å løse problemer som oppstår i forbindelse med retningslinjene. Ingen andre internasjonale retningslinjer for bedrifters samfunnsansvar har en slik klageordning. Kontaktpunktene håndterer saker på forespørsel. Det norske kontaktpunktet tilbyr gratis mekling til de involverte partene.

Saksbehandlingsrutinene til det norske kontaktpunktet er oppdatert i henhold til Veiledning om prosedyrer vedtatt på OECDs Ministerrådsmøte 25. mai 2011. I tillegg til retningslinjenes krav

til åpenhet følger det norske kontaktpunktet den norske offentleglova. All informasjon vil bli offentliggjort, med unntak av f.eks. når informasjonen kan føre til skade på personer, avsløre forretningshemmeligheter eller avsløre visse detaljer om meklingen. Første vurderinger, slutterklæringer, meklingsresultater, pressemeldinger samt saksbehandlingsrutiner er fullt ut forklart og tilgjengelig på vår hjemmeside. Skriftlige henvendelser til kontaktpunktet vil bli behandlet i samsvar med offentleglova. Dette betyr at du må regne med at innholdet i din e-post kan bli gjort offentlig tilgjengelig hvis noen ber om innsyn i den.

Kontaktpunktets håndtering av klager om påståtte brudd på OECDs retningslinjer kan deles inn i følgende faser:

Fase 1:

Første vurdering

En vurdering av om saken skal tas opp til behandling, basert på klagen, selskapets tilsvarende og eventuelt annen dokumentasjon fra partene

Normalt tre måneder.

Fase 2:

Mekling eller utredning

Dersom en sak tas opp til behandling, tilbyr kontaktpunktet dialog/mekling til begge parter med mål om å komme frem til en omforent avtale. Dersom dialog/mekling avvises eller ikke fører frem, vil kontaktpunktet undersøke klagen og vurdere om den er berettiget.

Normalt seks til tolv måneder.

Fase 3:

Slutterklæring

Dersom partene kommer til enighet, offentliggjør kontaktpunktet en slutterklæring med informasjon om avtalen. Hvis mekling blir avslått eller feiler offentliggjør kontaktpunktet en slutterklæring om hvorvidt retningslinjene er brutt, og eventuelt med anbefalinger om fremtidig adferd til selskapet.

Normalt tre måneder.

VEILEDENDE PRINSIPPER FOR KLAGESAKER

Kontaktpunktene rundt i verden ønsker å håndtere like tilfeller mest mulig likt, og er enige om at saksbehandlingen skal være:

Upartisk. Kontaktpunktet skal påse at konkrete saker blir løst på en upartisk måte.

Forutsigbar. Kontaktpunktet skal påse at prosessen er forutsigbar ved å gi entydig og offentlig tilgjengelig informasjon om sin rolle ved løsningen av konkrete saker, deriblant tilbud om dialog og mekling, om stadiene i prosessen i klagesaker, herunder om veiledende

tidsfrister, og om den mulige rollen kontaktpunktet kan spille ved å overvåke gjennomføringen av avtaler som inngås mellom partene.

Rettferdig. Kontaktpunktet skal sikre at partene kan delta i prosessen på rimelige og rettferdige vilkår, eksempelvis ved å sørge for at de har rimelig tilgang til informasjonskilder som har betydning for prosessen.

I samsvar med retningslinjene. Kontaktpunktet skal arbeide i samsvar med prinsippene og standardene i retningslinjene.

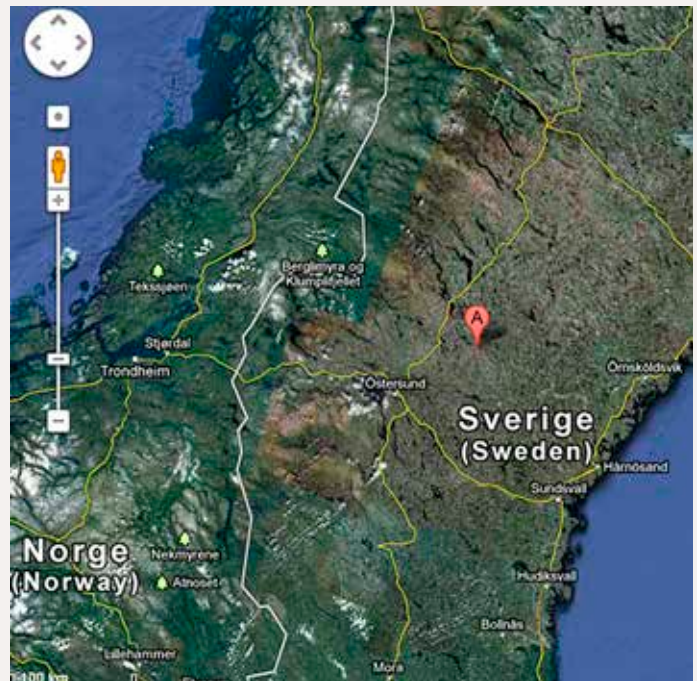
PÅGÅENDE SAKER

Jijnjevaerie Sameby vs. Statkraft AS

VINDKRAFTPROSJEKT I REINDRIFTSOMRÅDE			
Dato mottatt: oktober 2012	Status: På vent		
Bedrift	Statkraft AS	Sektor	Energi
Klager	Jijnjevaerie Sameby		
Ledende kontaktpunkt	Sverige	Andre berørte kontaktpunkter	Norge
Relevante kapitler i retningslinjene	II (Overordnede retningslinjer), IV (Menneskerettigheter) og VI (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelige på nettsiden	Første vurdering, klage, innledende tilsvar fra selskapet		

De norske og svenske kontaktpunktene har akseptert, men utsatt vurderingen av en klage fra det samiske reindriftskollektivet Jijnjevaerie Sameby mot det statseide norske selskapet Statkraft AS. Klagen omhandler påståtte brudd på OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv (retningslinjene) av Statkraft AS i forbindelse med deres vindkraftprosjekter i Jämtland og Västernorrland, Sverige. Fellesforetaket Statkraft SCA Vind AB, hvor Statkraft eier 60 prosent, driver prosjektet. Jijnjevaerie Sameby hevder at de ikke har blitt tilstrekkelig konsultert om de delene av prosjektet som påvirker deres reindrift i området, og at Statkraft AS risikerer å bryte retningslinjenes bestemmelser om bedriftens ansvar for å respektere menneskerettigheter dersom de ikke gjennomfører slike konsultasjoner. Samebyen ønsket dialog med selskapet, og ba i klagen om at kontaktpunktet skulle legge til rette for en slik dialog.

Hvordan et flernasjonalt selskap forholder seg til relevante interesser og respekterer internasjonalt anerkjente menneskerettigheter for dem som berøres av virksomheten deres, inkludert urfolk, omfattes av retningslinjene. Kontaktpunktet mener også at klageren har en legitim interesse i saken, at påstandene om behov for dialog med interesser er vesentlige, at klagen er godt nok underbygget samt at det er en sammenheng mellom virksomhetens aktiviteter og problemstillingen som er reist. At klagen er akseptert betyr ikke nødvendigvis at bedriften har brutt retningslinjene. Kontaktpunktet har utelukkende vurdert om klagen egner seg for videre behandling, ikke innholdet i påstandene. Ettersom en bilateral dialog mellom partene ble gjenopptatt etter at klagen ble levert, utsatte kontaktpunktene saken for å la partene finne en gjensidig akseptabel løsning selv. Kontaktpunktene avventer derfor videre behandling til en av partene måtte be om det.

Google Maps

AVSLUTTEDE KLAGESAKER 2011–2013

Støttekomiteen for Vest-Sahara vs Sjøvik AS

FISKERI I VEST-SAHARA			
Dato mottatt: 5. desember 2011	Status: Avsluttet med meklet felleserklæring 2. juli 2013		
Bedrift	Sjøvik AS	Sektor	Fiskeri
Klagere	Støttekomiteen for Vest-Sahara (SKVS)		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Marokko
Relevante kapitler i retningslinjene	Kapittel IV (Menneskerettigheter)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Felleserklæring, kontaktpunktets slutterklæring, pressemeldinger, første vurdering, klage, medieomtale		

Klageren hevdet at Sjøvik AS, som gjennom et samarbeidsprosjekt (fellesforetak) fisker og driver et fiskemottak i det ikke-selvstyrte området Vest-Sahara, har unnlatt å respektere saharawiernes rett til selvbestemmelse, og dermed opptrådt i strid med menneskerettighetskapittelet i retningslinjene. Støttekomiteen ga uttrykk for at virksomheten burde bli avvirket. Sjøvik AS benektet at menneskerettighetsbestemmelsene i retningslinjene er brutt, fremhevet at klagen virket politisk motivert og hevdet at investeringen kommer saharawiene til gode.

Felleserklæring

Etter den første vurderingen, der kontaktpunktet kom til at klagen var begrunnet og tilstrekkelig knyttet til retningslinjene til at saken kunne behandles, avviste begge parter i utgangspunktet kontaktpunktets tilbud om mekling. Begge parter endret imidlertid mening, og aksepterte tilbudet 27. mai 2012. Partene kom frem til en avtale etter mekling gjennomført av tidligere høyesterettsdommer og tidligere direktør ved Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet (ØKOKRIM), Lars Oftedal Broch på vegne av Norges OECD kontaktpunkt. Begge styrelederne undertegnet felleserklæringen 2. juli 2013 i Molde. Ved undertegning av avtalen trakk SKVS klagen.

I felleserklæringen fremgår det at partene er uenige om Sjøvik AS bør være til stede i Vest-Sahara. Partene er enige om å be norske myndigheter gi entydige råd til bedrifter som opererer i konfliktområder. De er også enige om at Sjøvik AS skal gjennomføre miljømessige og sosiale konsekvensutredninger for sin virksomhet basert på prinsippene som er nedfelt i OECDs nye retningslinjer og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, og publisere innholdet i rapporten i samsvar med OECDs retningslinjer, kapittel III (Offentliggjøring). Sjøvik vil videre publisere etiske retningslinjer og sørge for at deres interne klageordning oppfyller retningslinjenes krav innen utgangen av 2013.

Foto: Norges OECD kontaktpunkt

Anbefalinger

Siden meklingen i dette konkrete tilfellet var vellykket, har ikke kontaktpunktet undersøkt påstandene i klagen. Kontaktpunktet understreker likevel på generelt grunnlag at skjerpet aktsomhetsvurdering for menneskerettigheter anbefales for virksomheter som opererer i eller fra konfliktområder. Kontaktpunktet oppfordrer også selskapet til å søke råd hos personer med menneskerettighetskompetanse om hvordan de bør vurdere risiko for brudd på menneskerettigheter knyttet til virksomheten i Vest-Sahara. Kontaktpunktet anbefaler videre at partene fortsetter dialogen seg i mellom, og inviterer begge parter til et oppfølgingsmøte planlagt i mai 2014.

Forum for utvikling og miljø (ForUM) vs. Norges Bank Investment Management

AKTSOMHETSVALDERINGER I FINANSSEKTOREN			
Dato mottatt: 17. oktober 2012	Status: Avsluttet med slutterklæring fra kontaktpunktet om brudd på retningslinjene 27. mai 2013		
Bedrift/er:	Norges Bank Investment Management	Sektor	Finans
Klager	Forum for Utvikling og Miljø (NGO)		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Nederland og Sør-Korea
Relevante kapitler i retningslinjene	II (Overordnede retningslinjer), III (Offentliggjøring), IV (Menneskerettigheter), [VI (Miljø)]		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, klage, vedlegg til klage, spørsmål til selskapet, slutterklæring, uttalelse fra FNs høykommissær for menneskerettigheter, pressemelding, medieomtale		

De norske, nederlandske og sørkoreanske kontaktpunktene mottok en klage fra de fire sivilsamfunnsorganisasjonene Lok Shakti Abhiyan (India), KTNC Watch (Sør-Korea), Fair Green og Global Alliance (Nederland) og Forum for utvikling og miljø (Norge) 9. oktober 2012. Klagen omhandlet påståtte brudd på retningslinjene av sørkoreanske Pohang Iron and Steel Enterprises (POSCO) gjennom datterselskapet POSCO India Private Limited. Klagen ble også rettet mot to av POSCOs investorer; (1) det nederlandske pensjonsfondet ABP og fondets administrator APG, og (2) Norges Bank Investment Management (NBIM) som forvalter Statens pensjonsfond utland. I tråd med OECDs Veiledende prosedyrer for kontaktpunktene, avtalte de nederlandske, norske og sørkoreanske kontaktpunktene å koordinere arbeidet, men å håndtere hver sin sak mot selskapet klagen rettet seg mot som var registrert i deres respektive land. Det norske kontaktpunktet aksepterte saken mot NBIM. Vurderingen var begrenset til om NBIM har handlet i tråd med retningslinjene. Dermed undersøkte ikke det norske kontaktpunktet investeringen i POSCO, og rapporten omhandler utelukkende NBIMs generelle strategi for å respektere menneskerettighetene.

Klagen gjaldt POSCO Indias prosjekt for å etablere et integrert stålverk og infrastruktur i Jagatsinghpur-distriktet i Odisha, India. Klagerne hevdet at NBIM hadde unnlatt å ta de nødvendige skritt for å forhindre eller redusere negative menneskerettighets- og miljøkonsekvenser i forbindelse med sin investering i POSCO, hvorav NBIM eier 0,9 prosent. Klagerne hevdet videre at prosjektet i India vil føre til fysisk og økonomisk marginalisering av mer enn 20.000 lokale innbyggere. Deres viktigste krav til NBIM var at de bruker sin innflytelse for å påvirke POSCO.

NBIM hevdet at OECDs retningslinjer ikke gjelder for minoritetsaksjonærer. Det norske kontaktpunktet konkluderte med at retningslinjene gjelder for minoritetsaksjonærer. Retningslinjene gjelder for finanssektoren, og de gjør ingen unntak for undergrupper av investorer, heller ikke minoritetsaksjonærer. FNs Høykommissær for menneskerettigheter og de nederlandske og britiske kontaktpunktene støtter dette synet. Spørsmålet om hvordan retningslinjene gjelder for en aksjonær med mange små aksjonærposisjoner dannet grunnlaget for det norske kontaktpunktets vurdering.

Manglende samarbeid

Det norske kontaktpunktet konkluderte med at NBIM har brutt retningslinjene ved ikke å samarbeide med kontaktpunktet. Ifølge retningslinjene er samarbeid med kontaktpunktet en viktig del av ansvarlig forretningsvirksomhet. Kontaktpunktet hadde to møter med NBIM, og NBIM ble gitt anledning til å respondere på klagen via dialog / mekling eller skriftlig prosedyre. NBIM avviste kontaktpunktets tilbud om dialog og valgte skriftlig prosedyre. 4. januar 2013 fikk NBIM oversendt 32 spørsmål. Kontaktpunktet har ikke mottatt noe tilfredsstillende svar, hverken skriftlig eller muntlig, selv etter at de påpekte at den generelle presentasjonen NBIM la frem ikke var tilstrekkelig. Siden dialog viste seg å være vanskelig, besluttet kontaktpunktet å undersøke klagen og utarbeide en slutterklæring. Både klagerne og NBIM fikk anledning til å korrigere faktafeil før uttalelsen ble publisert. Det norske kontaktpunktet mener at NBIMs opptreden er spesielt beklagelig i lys av det norske folks forventning til statseide bedrifter. Kontaktpunktet noterer også at ABP / APG samarbeidet med det nederlandske kontaktpunktet, og publiserte en felleseklæring med klager i saken.

Menneskerettigheter

Menneskerettighetene var i fokus i ForUMs klage. Det norske kontaktpunktet undersøkte to dimensjoner av anvendelsen av kapittel IV (Menneskerettigheter). For det første i hvilken grad NBIM har integrert retningslinjenes bestemmelser om menneskerettigheter i sine retningslinjer og prosesser, og for det andre hva NBIM har gjort, eller unnlatt å gjøre, som svar på påstandene i denne klagesaken. NBIM hadde en strategi for å håndtere risiko for barnearbeid tilgjengelig på sin hjemmeside, men brøt retningslinjene ved ikke å ha noen strategi for hvordan NBIM skal reagere hvis de blir kjent med risiko for brudd på andre menneskerettigheter knyttet til selskaper som de har investert i.

THE GLOBE AND MAIL

Home | News | Commentary | Business | Investing | Sports | Life | Arts

U.S. | Europe | Asia/Pacific | Latin America | Africa & Middle East

TRY GLOBE UNLIMITED - 1 MONTH FOR JUST 99¢

Home | Report on Business | International Business | European Business

Massive Norway oil fund rebuked over OECD guidelines breach

RICHARD HILLIS - MONROE CORRESPONDENT
Financial Times
Published Sunday, May 25 2013 4:21 PM EDT
Last updated Sunday, May 25 2013 4:30 PM EDT

REUTERS

Home | Business | Markets | India | World | Tech | Opinion | Breakingviews

Norway fund's POSCO India investment under OECD ethics scanner

31 person or article likes

Share this
Like this
Print
Email
Print

Related Topics
Business
Norway

Stocks
Price: 13,000.00
+1,500.00 (+12.4%)
5/25/13

Track Markets: DSE Sectoral Indices
Track and analyze

88k (Mon May 27, 2013 5:50am EDT)

(Reuters) - Norway's oil fund, the world's largest sovereign wealth fund, has no strategy for dealing with possible violations of human rights by the companies in which it invests, an independent committee set up to safeguard OECD ethical guidelines said.

The Norwegian committee pointed to the fund's investment in South Korean steel maker POSCO, which plans to build a \$12 billion steel plant in India, saying the fund was not doing enough to protect against human

You are here: Home / Business / Oil fund fends off more criticism

Oil fund fends off more criticism

By Mar 27, 2013

Norway's large and powerful sovereign wealth fund known as the "Oil Fund" was the target of more tough criticism on Monday, this time from the international Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). It claims the fund managers, led by Yngve Slyngstad, haven't been cooperative themselves, and may have been party to human rights violations in the process.

The oil fund, officially known as the Norwegian Government Pension Fund Global and chaired by the country's oil minister, is managed by a unit of Norway's central bank that Slyngstad heads, Norges Bank Investment Management (NBIM). It is charged with investing and building up Norway's already formidable oil wealth. In some governments, such also is supposed to "promote good corporate governance and high social and environmental standards" at the companies in its investment portfolio.

The ethics council that oversees these investments is currently

Yngve Slyngstad, chief executive of Norges Bank Investment Management, looks to be as if staff are open and cooperative about how it manages its oil fund investments, but ethics law including the OECD-Bergen, FUNDOS, and so on.

blue & green *insiderview*

News | Features & Reports | Finance & Investment | Science & Technology | Difference Makers

Essential intelligence on sustainable investing | Investing | Investing | Travel

Home » News » Norwegian pension fund rejects OECD ethical guidelines

Share | Like | Comment | Print

Norwegian pension fund rejects OECD ethical guidelines

Wednesday, Mar 28th, 2013 by Tara Barlow

The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) has criticised Norway's \$740 billion (€493 billion) oil fund for lacking a strategy to deal with violations of human rights by companies in which it invests.

The OECD claims that Norwegian Bank Investment Management (NBIM), which runs the Norwegian Pension Fund Global (NPGF), has refused to cooperate with its national contact point over its investment in mining firm Freeport.

According to an article on the [Norwegian government's website](#), POSCO India alone is estimated to be 12 million ton per annum integrated steel plant with related infrastructure in the Jagajagatpur District.

"This project will lead to the physical and economic displacement of more than 20,000 people. NBIM should have used its influence to prevent or mitigate the damage."

NIFC

Oljefondet refses av OECD for manglende åpenhet og samarbeid

Oljefondet ble refset for manglende åpenhet, samarbeid, etter det som er rapportert fra OECD.

For mer informasjon om Oljefondet, se [http://www.nbim.no](#) eller [http://www.oecd.org](#)

Publisert: 28.03.2013 10:00

Bergens Tidende

BERGEN DIREKTE

Mener Norges Bank mangler åpenhet om menneskeretter

Bergen: Det er en uheldig konsekvens av OECDs rapport om Oljefondet, mener forfatteren av rapporten, som er utgitt av OECD.

Den norske OECD-komiteen for menneskerettigheter, som er utgitt av OECD, mener at Oljefondet mangler åpenhet og samarbeid med OECD. Komiteen mener at Oljefondet ikke har gjort nok for å sikre at investeringene i Oljefondet ikke bryter med menneskerettighetene.

For mer informasjon om Oljefondet, se [http://www.nbim.no](#) eller [http://www.oecd.org](#)

Publisert: 28.03.2013 10:00

Saken mot Norges Bank har fått massiv mediedekning både i Norge og i utlandet
 Faksimilen av nettsiden til Reuters har blitt manipulert for å fjerne irrelevant innhold.

Offentliggjøring av opplysninger

På grunn av mangelfull informasjon fra NBIM, var det vanskelig for det norske kontaktpunktet å konkludere med om NBIM har handlet i tråd med retningslinjene i kapittel III (Offentliggjøring av opplysninger). NBIM demonstrerte manglende åpenhet på tre områder i denne klagesaken: (1) manglende samarbeid med kontaktpunktet, (2) mangel på kommunikasjon angående aktsomhetsvurdering av risiko for brudd på menneskerettigheter og (3) manglende overholdelse av kapittel III i retningslinjene. Kontaktpunktet har ikke mottatt informasjon om at NBIM skal undersøke påstandene om at POSCO er ansvarlig for alvorlige brudd på menneskerettighetene. Kontaktpunktet anerkjenner at det kan være legitime grunner til at NBIM ikke alltid kan gi detaljert informasjon om en dialog med et bestemt selskap, men det finnes muligheter for større åpenhet som NBIM skulle ha brukt for å informere bedre, både til kontaktpunktet og til allmennheten.

Anbefalinger

- For å opptrø i overensstemmelse med retningslinjene anbefaler kontaktpunktet at NBIM, som et minimum:
- Samarbeider med kontaktpunktet ved å svare på de 32 spørsmålene og aksepterer tilbudet om tilrettelegging for dialog / mekling
 - Er åpne om hvordan NBIM er en ansvarlig investor i Posco-saken
 - Utvider aktsomhetsvurderingene til å omfatte hele spekteret av menneskerettigheter, og ikke bare risiko for barnearbeid
 - Identifiserer hvilke risiki for menneskerettighetsbrudd som er mest utbredt i ulike sektorer eller typer investeringer, og utvikler en strategi for å håndtere disse. NBIM oppfordres til å samarbeide med andre investorer for å øke sin påvirkningskraft
 - Inkluderer samarbeid med andre investorer i strategien for å oppfordre utvalgte selskaper med særlig risiko til å etablere en selskapsintern klageordning
 - Offentliggjør strategien for aktsomhetsvurdering av menneskerettigheter. Offentliggjøring vil gjøre NBIM mindre sårbar for kritikk om at deres aktsomhetsvurderinger er tilfældige.
 - I tillegg til disse punktene anbefaler kontaktpunktet at NBIM handler i tråd med mer detaljerte anbefalinger som er gitt i slutterklæringen.

Framtiden i våre hender (FIVH) vs. Intex Resources ASA

NIKKELLETTING PÅ FILIPPINENE			
Mottatt dato: 26. januar 2009	Avsluttet ved slutterklæring om brudd på retningslinjene 30. november 2011		
Bedrift	Intex Resources ASA	Sektor	Bergverksdrift og industri
Klager	Framtiden i våre hender		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Ingen
Relevante kapitler i retningslinjene ¹	II (Overordnede retningslinjer), V (Miljøvern) og VI (Bekjemping av bestikkelser)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Slutterklæring, utredninger, spørsmål til selskapet, klage, pressemelding		

Klager hevdet at Intex ikke hadde konsultert tilstrekkelig med urfolk og var bekymret for bestikkelser og korrupsjon samt potensiale for alvorlige miljøskader dersom prosjektet fortsatte.

Det norske kontaktpunktet konkluderte i en 50 siders rapport, inkludert 233 fotnoter, med at OECDs retningslinjer gjelder for bedrifter som fortsatt er på et planleggings- eller undersøkelsesstadium. Å følge nasjonal lovgivning er i seg selv ikke tilstrekkelig for å opptre i tråd med retningslinjene. Den 24. september 2012 møttes kontaktpunktet og Intex Resources til et oppfølgingsmøte etter ønske fra selskapet. Intex Resources presenterte en rapport bestilt for å vurdere kontaktpunktets konklusjoner. Kontaktpunktet merket seg rapporten, og understreket at kontaktpunktets slutterklæring var endelig. Kontaktpunktet anbefaler selskapet å følge kontaktpunktets anbefalinger i slutterklæringen.

Menneskerettigheter

Kontaktpunktet konkluderte med at selskapet brøt menneskerettighetsbestemmelsene i retningslinjene fordi det ikke hadde konsultert bredt nok med urfolk som blir berørt av prosjektet og tilhørende infrastruktur. Sosialantropologen som kontaktpunktet engasjerte for å besøke områdene på Filippinene, påpekte at selskapet ikke hadde lagt frem en klar og proaktiv interessentstrategi, og dermed gjorde seg utsatt for kritikk fra berørte grupper som ikke ser at de drar nytte av prosjektet.

Bestikkelser

Kontaktpunktet fant ikke bevis for at selskapet hadde vært involvert i bestikkelser eller korrupsjon, men anbefalte at selskapet etablerer gode ledelsessystemer for å håndtere slik risiko, særlig fordi virksomheten skjer i et land som ligger i den nedre delen av internasjonale korrupsjonsindekser. Kontaktpunktet fant heller ikke at Intex hadde brutt retningslinjene ved å støtte et lokalsamfunnsprosjekt. Men Intex hadde ikke noe tilgjengelig system for tildeling av slike midler.

Miljø

Lokalbefolkningen var bekymret for at gruvedrift kan forverre flomproblemer, forurense rismarker, og påvirke biologisk mangfold, vannkvalitet, landbruk og turismepotensial. Kontaktpunktet fant at

Intex hadde utarbeidet en detaljert miljøkonsekvensanalyse (EIA), men ikke i tilstrekkelig grad skilt mellom vesentlige og mindre vesentlige risiki. Miljøkonsekvensanalysen var ikke blitt distribuert slik filippinsk lovgivning krever, og det var heller ikke gitt tilstrekkelig informasjon om en rekke viktige aspekter ved prosjektet eller om relevante grunnlagsstudier. Utvinning av mineraler og metaller krever grundig vurdering og avdekking av potensielle direkte og indirekte miljøkonsekvenser. Å dele informasjon med og konsultere med lokalsamfunnet og urfolk om mulige miljø-, helse- og sikkerhetskonsekvenser, er særlig viktig for prosjekter med store og potensielt varige virkninger for miljø og mennesker.

Det norske kontaktpunktet anbefalte at selskapet:

- Foretar aktsomhetsvurderinger (due diligence) for alle områder prosjektet berører
- Konsulterer med alle berørte urfolk på et forståelig språk og i en forståelig form
- Etablerer et oversiktlig og offentlig tilgjengelig system for å avgjøre hvilke tiltak og prosjekter for lokalsamfunnsutvikling selskapet støtter, samt legger frem systematisk informasjon om kriterier for støtte til planlagte og gjennomførte prosjekter
- Utvikler systemer for å offentliggjøre informasjon i samsvar med IFC Performance Standards og Global Reporting Initiative (GRI)
- Utarbeider en revidert miljø- og samfunnskonsekvensanalyse (EIA eller ESIA) med en omfattende og detaljert analyse av alle miljømessige og sosiale konsekvenser av hele prosjektet, inkludert om avfall, utslipp, risiko for havforurensning samt følgene av infrastruktur og transportruter
- Ferdigstiller miljø- og samfunnskonsekvensutredningen i dialog med alle relevante grupper som er direkte berørt av selskapets drift, og la en uavhengig tredjepart kontrollere rapporten
- Etablerer en klageordning som dekker hele spekteret av mulige klager, herunder helse, miljø og sikkerhet, arbeidstakerrettigheter, og klager anført av lokalsamfunn, inkludert berørte grupper og urfolk. En slik klageordning bør være i tråd med anbefalingene i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (se s.5)

Naturvernforbundet, Forum for utvikling og miljø (ForUM) vs Cermaq ASA

LAKSEOPPRETT I CANADA OG CHILE			
Dato mottatt: 19. mai 2009	Status: Avsluttet med meklet felleserklæring 10. august 2011		
Bedrift:	Cermaq ASA	Sektor	Fiskeri
Klagere	Naturvernforbundet og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM)		
Ledende kontaktpunkt:	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Canada og Chile
Relevante kapitler i retningslinjene ¹	II (Overordnede Retningslinjer), IV (Sysselsetting og Forhold mellom partene i arbeidslivet), V (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Slutterklæring, felleserklæring, referat fra oppfølgingsmøtet, klage, pressemelding		

Klagen gjaldt påstander om at Cermaqs datterselskaper i Canada og Chile, på grunn av Cermaqs mangelfulle retningslinjer, ikke tok tilstrekkelig hensyn til urfolksrettigheter, at de tillot diskriminering av fagorganiserte og at de gjennomførte mangelfulle risikoanalyser for miljøskader. Cermaq avviste disse påstandene. Det norske kontaktpunktet tilbød mekling. I august 2011 ble partene enige om en felleserklæring. Gjennom å delta i mekling gjenvant partene innflytelse over utfallet, heller enn å la det bli opp til kontaktpunktet å fastslå hvorvidt retningslinjene var brutt. Partenes vilje til å gå i dialog med hverandre viste at de var i stand til å oppnå enighet om hvordan prinsipper for ansvarlig næringsliv bør etterleves gjennom konstruktiv samtale.

Felleserklæring

Felleserklæringen beskriver blant annet hvordan Cermaq vil videreføre bærekraftrapportering, samt respekt for føre var-prinsippet, urfolksrettigheter, menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter. Felleserklæringen anerkjenner også at Cermaq, etter fiskehelsekrisen i Chile, har bidratt til kunnskapsutvikling for å gjøre næringen mer bærekraftig.

– Vi erkjenner at oppdrettsnæringen i Chile, inkludert Cermaqs virksomhet, ikke var bærekraftig slik den ble drevet før fiskehelsekrisen i 2007. Vi har lært av kollapsen i Chile, og gjennomført en rekke konkrete forbedringer, sier styreleder Bård Mikkelsen i Cermaq ASA.

– Vi er svært glade for at denne prosessen endte med en konstruktiv dialog, som alle parter er innstilt på å videreføre, sier han.

– Naturvernforbundet og ForUM anerkjenner at Cermaq har tatt lærdom av krisen i Chile.

– Vi ser at Cermaq har gjennomført positive endringer i rutinene for å forebygge fisesykdom både i Chile og i Cermaqs globale virksomhet, sier styreleder Lars Haltbrekken i Naturvernforbundet.

Styreleder i ForUM, Andrew P. Kroglund understreker betydningen av avtalen.

– Vi er svært fornøyd med at Cermaq gjennom felleserklæringen forplikter seg til å respektere urfolkens rettigheter i alle områder de har virksomhet, sier han.

Partene er enige om at det ble fremmet påstander i klagen som er tilbakevist. Partene er også enige om at fremtidig kontakt skal baseres på gjensidig tillit og avklaring av faktiske forhold.

At Cermaqs konsernsjef deltok og at styreleder undertegnet felleserklæringen viste tydelig selskapets engasjement i prosessen. Felleserklæringen var et resultat av innrømmelser fra begge sider, og de fortjener honnør for sin deltakelse. Klagerne har festet sin lit til at selskapet vil følge opp felleserklæringen i praksis.

I samsvar med kontaktpunktets slutterklæring om prosessen tilrettela kontaktpunktet for et oppfølgingsmøte i mai 2012 og avsluttet deretter saken. Etter invitasjon fra kontaktpunktet presenterte både klagerne og selskapet felleserklæringen på kontaktpunktens årsmøte i Paris i juni 2012 og i et møte organisert av de norske og chilenske kontaktpunktene, i samarbeid med næringslivsorganisasjonen SOFOFA og med støtte fra den norske ambassaden i Santiago de Chile, i november samme år.

Foto: Norges OECD kontaktpunkt

AVVISTE KLAGER

Norsk Klimanettverk, Concerned Scientists Norge vs. Statoil ASA

OLJESANDUTVINNING I CANADA			
Dato mottatt: 28. november 2011	Status: Avvist 13. mars 2012 fordi den rettet seg mot Canadas politikk snarere enn mot selskapet		
Bedrift:	Statoil ASA	Sektor	Bergverksdrift og industri
Klagere	Norsk Klimanettverk og Concerned Scientists Norway		
Ledende kontaktpunkt:	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Canada
Relevante kapitler i retningslinjene	Miljø		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Første vurdering, pressemelding, klage		

Klagerne hevdet at Statoils oljesandutvinning bidro til Canadas brudd på landets internasjonale forpliktelser til å redusere utslipp av klimagasser i perioden 2008-2012. Det norske kontaktpunktet avviste saken på formelt grunnlag, samtidig som det understreket utfordringene oljesandutvinning kan representere for klima og miljø.

Det norske kontaktpunktet konkluderte med at klagen, selv om den tar opp noen av vår tids største utfordringer, retter seg mot Canadas politikk med å tillate oljesandutvinning snarere enn mot hvordan Statoil har drevet sin virksomhet innenfor rammene av denne politikken. Klagen angikk ikke spørsmålet om Statoil, gjennom sin virksomhet, faktisk har brutt retningslinjene. For at kontaktpunktet

skal kunne behandle klagen, må klagerne angi tydeligere hvordan det aktuelle selskapet har brutt retningslinjene.

Når det gjelder risiko forbundet med oljesandutvinning, trakk kontaktpunktet frem aktuelle bekymringer knyttet til dagens overvåkingsregime over oljesandutvinning, at restaurering av landområder ikke holder tritt med omfang av påvirkning på landområder, samt til mulige langsiktige og kumulative regionale virkninger på grunnvann og luftkvalitet.

Alle parter samarbeidet og deltok på en positiv måte i klageprosessen, ved å være raske med å gi opplysninger og innspill til kontaktpunktet.

129 rom-flyktninger vs Kirkens Nødhjelp

HELSEFARLIGE FORHOLD I FLYKTNINGLEIR I KOSOVO			
Dato mottatt: 22. juni 2011	Avvist 27. september 2011 fordi Kirkens Nødhjelp ikke opptrådte som et «flernasjonalt selskap» etter retningslinjene		
Bedrift	Kirkens Nødhjelp	Sektor	NGO
Klager	Advokat Dianne Post på vegne av 129 Rom-flyktninger		
Ledende kontaktpunkt	Norge	Andre berørte kontaktpunkt	Ingen
Relevante kapitler i retningslinjene	IV (Menneskerettigheter), VI (Miljøvern)		
Dokumenter tilgjengelig på nettsiden	Sluttklæring, pressemelding, klage		

Klager hevdet at Kirkens Nødhjelp (KN) ikke hadde utført tilstrekkelige aktsomhetsvurderinger for å få slutt på, eller redusere omfanget av menneskerettighetsbrudd i flyktningleirer i Kosovo. Klager hevdet videre at KN bør sees som et flernasjonalt selskap på grunnlag av at organisasjonen mottar nesten halvparten av sine inntekter fra offentlige midler og opererer internasjonalt. Klagen ble avvist av det norske kontaktpunktet, som konkluderte med at klagen ikke var mot et «selskap» etter OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

Klagen tok utgangspunkt i at Rom-folk som ikke flyktet fra Kosovo etter Nato-bombingen av Kosovo i 1999, ble plassert i leire for internt fordrevne. Leirene ble angivelig lagt på blyforurenset grunn eller i områder brukt til å dumpe giftig avfall. Som følge av dette fikk

beboerne i leirene alvorlige helseproblemer.

Selv om KN ikke satte opp leir selv, styrte organisasjonen en leir i regionen på vegne av FNs midlertidige administrasjon i Kosovo (UNMIK), og senere på vegne av lokale myndigheter. Siden KN styrte leiren, holdt klagerne organisasjonen ansvarlig for påståtte negative helseeffekter forårsaket av blyeksponering med påfølgende blyforgiftning, samt av mangel på grunnleggende hygiene og utilstrekkelig mattilgang.

Det norske kontaktpunktet forhørte seg med OECDs investeringskomité, som støttet oppfatningen av at KN ikke kvalifiserte til et flernasjonalt selskap. Denne saken faller derfor utenfor rekkevidden av retningslinjene og mandatet til kontaktpunktet.

Kontakt oss

oecdncp@mfa.no
Norges OECD kontaktpunkt
Postboks 8114 Dep
N-0032 OSLO, Norge
www.ansvarlignæringsliv.no

NORGES
KONTAKTPUNKT

Kamilla Halvorsdatter Kolshus
Sekretariatsleder
97 64 08 51
kamilla.halvorsdatter.kolshus@mfa.no

Mari Bangstad
Rådgiver
41 44 08 71
mari.bangstad@mfa.no

Amelie Lied Haga
Assistent
93 01 86 81
amelie.lied.haga@mfa.no

For mer utfyllende informasjon, se vår årsrapport til OECD på www.ansvarlignæringsliv.no